

більше сьогодення, слід було б організувати в регіонах спеціалізовані коледжі по підготовці молодших спеціалістів і бакалаврів для страхової галузі. Раніше, у Дніпропетровську, Одесі, Львові та Чернівцях здійснювалась підготовка кадрів для системи Держстраху. Це дасть змогу готувати страхових агентів, аварійних комісарів та інших фахівців, посади яких не вимагають магістерського рівня освіти.

6. У страхуванні значна частина персоналу має вищу освіту неекономічного профілю. КНЕУ та деякі інші вузи створили умови для набуття такими працівниками другої вищої освіти за магістерською програмою «Страховий менеджмент». Проте ця можливість використовується ще дуже мало. Вважаємо, що страховикам слід надати право компенсувати своїм співробітникам до 50 % плати за навчання.

Запровадження таких новаций серйозно покращить кадровий резерв страховиків, буде сприяти мотивації працівників до кращого виконання своїх функціональних обов'язків.

Список літератури

1. Гаманкова О. О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія / О. О. Гаманкова. — К.: КНЕУ, 2009. — 283 с.
2. Худяков А. И. Теория страхования. — М.: Статут, 2010. — 656 с.

УДК 330.3+368

О. О. Охріменко,

д-р екон. наук, доцент,
професор кафедри міжнародної економіки,
НТУУ «Київський політехнічний інститут»

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: ВІД НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ДО ДІЄВОГО СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ

Динамічна зміна технологічних укладів супроводжується виникненням нових ризиків, що потребують осмислення, оцінки та захисту. Невизначеність в інноваційній діяльності визначається низкою чинників: відсутність об'єктивної інформації, досвіду експлуатації об'єктів, недостатнє та несвоєчасне фінансування тощо.

Виділяють три основні складові невизначеності: фундаментальну (обумовлену явищами, що вбудовані в проблемну ситуацію, а також стадіями та швидкістю їх розвитку); інформаційну (пов'язану з відсутністю доступної інформації); інтелектуальну (обумовлену здатністю особи, що приймає рішення, осмислити інформацію визначеного масштабу та складності) [1, с. 21—22]. Оскільки інноваційну діяльність від виробничої відрізняє наявність специфічних бізнес процесів (фундаментальні та прикладні дослідження, експерименти), фінансового та правового забезпечення (венчурні фонди, інвестиційні компанії, спеціальні закони), тож і механізми страхового захисту вирізняються нетрадиційними підходами та підвищеною увагою в процесі андерайтингу.

За експертними оцінками тільки 20 % новацій є економічно обґрунтованими і містять наукову компоненту. З 10 розробок 5 є збитковими. З 5 розробок 3 є беззбитковими і тільки 2 розробки дають прибуток, який після розподілу між 10 базовими проектами складе не менше 40 % на вкладений капітал [2].

Для інноваційного ризику характерний високий ступінь суб'єктивізму, що залежить від економічної, соціальної політичної ситуації в країні. Це накладає відбиток на таку атрибутивність ризику, як можливість страхування. У більшості випадків страховики відносять дану категорію ризиків до таких, що не можна застрахувати. Або приймають на страхування ризику, що не потребують складного андерайтингу, як то страхування майна, від нещасного випадку тощо.

Разом з тим, інноваційна діяльність супроводжується рядом специфічних ризиків: ризик імітації конкурентами об'єктів інноваційної діяльності; ризику, пов'язані з придбанням майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності; ризик невідповідності документів умовам патентування тощо.

Науковцями до категорії інноваційних ризиків, що не можуть бути застраховані, віднесено [3, с. 136]: ризик неможливості реалізації результату на технологічному рівні; ризик морального старіння об'єкта інноваційної діяльності; ризик ціноутворення; ризик наявності аналогів.

Розвинені країни мають тривалий досвід страхування інноваційних ризиків. Оскільки вартість інтелектуальної власності може досягати 30 % вартості активів підприємства, то значна увага приділяється саме страхуванню даного об'єкта. Страхування об'єктів інтелектуальної власності почало розвиватися у 1960-х роках. На перших етапах розвитку даний вид страхування надавав покриття особам, які володіли патентами, на випадок збитків,

завданих порушенням патентних прав і від претензій щодо порушення патентних прав з боку держателів патентів.

На сьогодні даний вид страхування трансформувався у покриття судових витрат та страхування вартості патенту (майбутні доходи, витрати на дослідницькі роботи та роботи з розвитку).

У постсоціалістичному просторі, в тому числі в Україні, цей перелік обмежується страхуванням судових витрат у випадку звернення до суду з позовом про плагіат, на випадок неотримання платежів по авторських або ліцензійним договорам, а також за спричинення шкоди [4, с. 12].

На думку страховиків, відсутня єдина методика оцінки інтелектуальної власності, а отже не може бути визначена ні страхова сума, ні страхова премія по даному об'єкту страхування. Іншими факторами, що гальмують в Україні розвиток даного виду страхування, є: недоліки в законодавстві, що регулює патентно-ліцензійні відносини; настрої в суспільстві, що проявляються в зневажливому відношенні до авторських і патентних прав; недостатній рівень страхової культури в суспільстві, складність інтелектуальної власності, як об'єкта страхування; відсутність досвіду у вітчизняних страховиків; високий рівень шахрайства; недосконалість системи захисту авторських прав.

Для подолання зазначених перешкод, необхідна спеціалізована підготовка страхових брокерів та андерайтерів, оскільки їх компетенції при розробленні страхового захисту інноваційного підприємства значно ускладнюються. Програми ризик-менеджменту повинні враховувати методи стійкого інноваційного розвитку підприємства, експертну оцінку, множинність сценаріїв. Перелік факторів, що впливає на величину ризику, а отже на розмір страхової премії, досить широкий: технічний рівень інноваційної продукції; особливості виробництва; рівень складності виробництва ліцензійної продукції; правова охорона об'єкта інтелектуальної власності; патентна чистота тощо.

Тільки зважені підходи до оцінки об'єктів інноваційної діяльності сприятимуть створенню комплексних дієвих програм страхування.

Список літератури

1. *Афонин В. И.* Инновационный менеджмент и экономическая оценка реальных инвестиций / И. В. Афонин. — М.: Гардарики, 2006. — 301 с.

2. Инновации в России: риск огромный, но он того стоит [Электронный ресурс]: http://www.bishelp.ru/svoe_delo/otrasl/innivacii/innov_Russia_risk.php

3. Мягкова Ю. Ю. Управление инновационными рисками и их страхование // Интеллект. Инновации. Инвестиции, 2010. — № 4. — С. 135—139.

4. Бесфамильная Л. В. Методические основы формирования страхового механизма защиты интеллектуального капитала / Л. В. Бесфамильная, Г. В. Чудинов // Страховое дело. — 2006. — № 8.— С. 9—16.

УДК 369.06

Т. О. Петрішина,

канд. екон. наук,

доцент кафедри фінансів,

Криворізький економічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сьогодні в Україні однією з найактуальніших проблем є проблема забезпечення населення якісними медичними послугами та підтримка його на достатньому для функціонування рівні. Розвиток системи охорони здоров'я є одним з найактуальніших питань в країнах з ринковою економікою. В Україні тривалий час існує проблема підвищення рівня охорони здоров'я населення, тому постає питання про збільшення її бюджетного фінансування. В свою чергу, це вимагає пошуку інших позабюджетних джерел відшкодування потрібних витрат. Одним із таких джерел є медичне страхування.

Існує ціла низка проблем, які стримують розвиток медичного страхування в Україні. Серед них можна виділити відсутність системи підготовки спеціалістів, низький рівень зарплат і надходжень премій, безвідповідальність страховиків, недосконалість чинного законодавства з питань медичного страхування. Основною проблемою, що постала у сфері медичного обслуговування сьогодні, є невідповідність існуючим потребам обсягів коштів, що спрямовуються на фінансування цієї галузі з офіційних джерел [1].